

Numărul 2. Oradea-mare 10/22 ianuarie 1899. Anul XXXV.

Apare duminică. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Nicolae Popea.

Congresul electoral al bisericeii gr. or. române din Transilvania și Ungaria, ținut înainte de Crăciun, a fost împărțit în două partide. Majoritatea, precum scriserăm în nr. trecut, a ridicat în scaunul arhiepiscopesc și mitropolitan, pe Pr. Ssa episcopul Ioan Meșianu de la Arad; iar minoritatea, o considerabilă minoritate, a votat pentru Pr. Ssa episcopul Nicolae Popea din Caransebeș.

Am prezentat în nr. trecut portretul și biografia celui care a întrunit majoritatea; cu ocaziunea aceasta ne împlinim o plăcută datorie, vorbind despre contracandidatul său.

Cu plăcere facem aceasta, căci bărbatul de care venim să ne ocupăm în rândul acesta, asemenea este o decoară a clerului căruia aparține, un fiu devotat națiunii sale, care atât pe terenul bisericesc, cât și pe cel cultural științific-literar s-a atras de mult recunoștința și stima națiunii.

Nicolae Popea s'a născut în Satulung

aproape de Brașov, la 17/29 februarie 1826 și a fost cel mai mare între cei șapte frați și o soră, cu cărui cerul binecuvântase pe părintele său Neagoe Popea, care fusese paroc în comuna aceea și anume la biserica de sus cu hramul Adormirii Maicii Domnului.

Părintele său a încetat din viață; dar mama, Voica n. Verza-Popovic, a avut rara fericire de a-și vedea fiul impresurat de devoțiune și împodobit cu toiagul episcopesc.

Asemenea trăesc mai mulți frați ai săi, ocupând funcțiuni onorifice de preoți, profesori etc.

Numele-i din bottez a fost Neagoe, pe care înse îl schimbă în Nicolae, nume ce-a adoptat în urmă și intrând în tagma monacală.

A început să studieze la Brașov, unde a terminat clasele gimnasiale inferioare; de acolo s'a dus la Blaș, aici a făcut anul de „poesie” și primul an de filosofie; anul al doilea, precum și cursul de drept, l-a făcut la Cluș, terminând în etate de 21 ani.

Alegându-și cariera bisericească, fu trimis din partea

NICOLAE POPEA.

(După o fotografie din 1889.)

eparchiei ardelene la facultatea teologică a universității din Viena, unde tocmai studiază și actualul episcop gr. c. al Orășii-mari și alții tineri, cari în urmă ocupă înalte funcțiuni bisericești.

Terminând, nu se aplică îndată pe terenul bisericesc, ci intră în serviciul administrativ politic. În memorabilii ani 1848/9 funcționează în calitate de cancelist la guvernul ardelenesc, apoi fu numit protocolist și în urmă concipist la pretura c. r. din Deva, de unde la 1852 fu mutat la Șomcuta-mare în calitate de actuar și apoi adjunct la judecătoria c. r. de acolo, unde lăsa suvenirii plăcute, despre cari contemporanii povestesc multe episoade interesante.

Aici intră o schimbare în viața sa. Părăsi serviciul civil și se întoarce la biserică. Murind tocmai atunci dr. Grigorie Pantazi, care purtase oficiile de protosincol, profesor de teologie și secretar consistorial, episcopul Șaguna i oferă locul vacant. Popea, crescut pentru biserică și cu înclinări pentru păstorirea sufletească, primi, intră în tagma monacală și încă în anul acela ajunse protosincol.

Tot în anul acela, 1856, fu numit secretar consistorial, profesor de teologie și administrator al protopresbiteratului Nocrich.

De-aici datează activitatea lui pe terenul bisericesc-cultural. Dotat de natură cu talent ager, moștenind un zel neobosit, având drept model pe episcopul Șaguna lângă care servia, se puse cu toată energia în serviciul bisericii și școlii, producând pretotindene niște rezultate îmbucurătoare, cari îl îmbărbătau la stăruințe tot mai noue, la întreprinderi tot mai mari, la succese tot mai strălucite.

Această activitate i aduse la 1864 titlul de asesor consistorial; iar la 1870, cu ocaziunea sinodului care organiză consistoriul pe temeiul „statutului organic” arhiepiscopului și mitropolitului Andrei br. de Șaguna îl numi vicar arhiepiscopesc; în anul următor fu chirotesit ca archimandrit.

Ar trebui să dispunem de spațiu mai mare decât strimtele coloane ale acestei foi, pentru ca cel puțin să putem schița toată activitatea lui din timpurile acele. Ajungă a spune, că în uriașa lucrare a lui Șaguna pentru reorganizarea bisericii sale, pentru restabilirea mitropoliei române gr. or., pentru crearea statutului organic și multe altele sute și mii de lucrări relative la biserică și cultură, tot Nicolae Popea i-a fost mâna dreaptă, tot dânsul i-a dat ajutorul cel mai puternic. Spiritul lui s'a contopit într'atâta în al lui Șaguna, încât părea o parte integrantă a aceluia. Ca profesor, ca asesor consistorial, ca administrator protopresbiteral, ca deputat sinodal și congresual, ca vicar și archimandrit, a fost purure un drept reprezentant al modelului său, a cărui biografie nici n'a putut-o scrie condeiul mai competent decât al lui. Iar după moartea nemuritorului arhiepiscop și mitropolit, apoi mai târziu după mutarea lui Ivașcovic la Carlovăț, pe timpul vacanțelor de scaun, tot el conduse archidieceasa și consistoriul, meritându-și recunoștința generală pentru zelul neobosit și înțelepciunea blândă.

Afară de terenul bisericesc-școlar, îl vedem luptând și pe arena politică. La 1863 a fost deputat în dieta din Sibiiu, mai apoi și la senatul imperial. Iar la 1881 fu ales unul din președinții conferinței naționale din Sibiiu și president al comitetului național.

Pe terenul cultural îl vedem stăruind și lucrând din greu la înființarea Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român, al cărei mem-

bru fondator deveni îndată la început. Pricepând înalta însemnătate a unui teatru național, se înscrie membru pe viață la Societatea pentru crearea unui fond de teatru român. Asemenea sprigin dete și Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu; precum și altor societăți bisericești și culturale.

În literatură încă are un nume bun. Din lucrările sale literare cele mai de frunte sânt: „Vechia mitropolie ortodoxă română a Transilvaniei” care a apărut la 1870 și „Biografia arhiepiscopului și mitropolitului Andrei br. de Șaguna” publicată la 1879. Aceasta din urmă a fost premiată de sinodul archidieceșan; iar pentru întreaga sa activitate literară Academia din București i-a oferit titlul de membru onor.

Trecutul său plin de merite i-a creat în opinia publică română un titlu la stima de obște, încât sinodul elector din Caransebeș, după moartea episcopului Popasu, în 1889, l-a chemat aproape unanim în scaunul episcopesc vacant. La 11/23 iunie acelaș an a fost hirotonit întru episcop, în biserică din Cetatea Sibiiu, de către arhiepiscopul și mitropolitul Miron Romanul, asistat de episcopul Ioan Meșianu și de alți demnitari bisericești, fiind de față și o delegațiune a eparchiei Caransebeș. Instalarea solemnă în scaunul episcopesc la Caransebeș s'a făcut la 2/14 iulie prin Pr. Ssa episcopul Ioan Meșianu al Aradului.

De atunci și până acuma, episcopul Nicolae Popea a fost totdeauna la înălțimea chemării sale, guvernând eparchia cu zel și stăruind a ridica starea morală și culturală a ei. De câte ori cauza publică cerea ajutorul, totdeauna îl vedeam la locul său, lucrând dimpreună cu ceialați arhieri pentru revindicarea drepturilor noastre naționale și bisericești-școlare.

Caracterul său blând dar decis, bunătatea sa de model, zelul său neobosit, stăruința sa neclintită, sîrguința-i de fer și energia-i ardentă, sânt tot atâtea calități strălucite ale sale, cari de mult i-au scris numele în cartea frunțașilor neamului românesc.

U n c â n t e c . . .

Sânt ani trecuți decând n'am scris

Poate că-așă imi eră scris:

Cântecul dulce să-l pândesc

Și de-al lui dor să me sfârșesc.

A fost demult — o fi murit —

La noi un cântăreț vestit,

Și cântul cu cetera-i făcea

Și inima încă-i plângea.

Nu știu ce-avea cetera lui

Și nice graț n'am să ve spuī —

Că-mi cântă des bietul Crăciun

Și eu îl ascultam nebun.

Apoi când satu-am părăsit

Și-am mers unde mi-a fost ursit,

Eră 'ntreg satul adunat

Și ca pe-un mort toți m'au cântat.

Că lasam frații, părinți, surori
Și fete mândre și feciori
Și tot ce-aveam eu scump și drag
Și 'n lume me porniam pribeag.

Toți mi-au strins mâna lăcrămând —
Le cră jale cu-un cuvânt,
Că nimeni până-atunci în sat
La carte n'a fost învățat.

S-a fost dedat bunul popor
Ca să me știe că-s al lor —
Plângeau pe-al miel, și me plângeau
Că trebe lumea 'n cap s'o ia.

Atunci răsare între noi
Un moș bătrân cu pași greoi
Și 'ncepe 'n ceteră-a cântă
Și lumea 'ntreagă-l ascultă.

S-ascult și eu ca farmecat,
Așa Crăciun n'a mai cântat —
Plângeau bătrânii, plângeau copiii,
Plângeau și codrii și câmpii.

Uitați de drumul ce-l aveam,
Că 'n lumea mare me porniam —
Și cu-al meu suflet, cu-al meu gând,
Ascultam cetera-î plângând.

De-odată — așa din senin,
Răsună-un prelungit suspin
Și cordele au tresărit
Și Crăciun cade 'nmărmurit.

Da-acel suspin dulce de tot
Să-l uit nici astăzi nu mai pot,
Par' că-a intrat în sinul meu
Și-l tot aud de-atunci mereu.

Trecut-au anii în sborul lor,
Prin lume trec rătăcitor
Și port și azi în sin ascuns
Cântecul care m'a pătruns.

Suitu-m'am în vârv de stânci
Și-am coborât în văi adânci,
Umblat-am lumea împrejur
Și n'am putut din sin să-l fur.

Că așa fl vrut lumii să-l las,
Ca tot ce 'n suflet mi-a ramas —
Un cântec din pământ străin
Cu-un farmec de dulceață plin.

Că-a fost un țipăt plângător,
Dar dulce și mângâietor,

Un cântec mestecat cu plâns —
Cum n'am auzit de când-s.

De-aceea m'am oprit din scris . . .
Poate că-așa îmi eră scris:
Cântecul dulce să-l pândesc
Și cu-al lui dor să me sfârșesc.

Boziaș 1898.

V. B. MUNTENESCU

Gărgăuniile dragostei.

Comedie într'un act.

(Urmare.)

Anica. Mai mare nu-s, dar nici mai mică, tocmai atâta ca tine. Mi-a spus cocoana că femeia trebuie să aibă asemenea drepturi cu bărbații. M'am înscris și eu între luptătoarele pentru emanciparea femeilor. Jos tirania bărbaților!

Alecu. Ce gărgăuni îți-au intrat în cap, frate?

Anica. Nu-s gărgăuni. În sfârșit ne-am trezit și noi femeile. Destul am purtat jugul vostru, e vremea . .

Alecu. Să purtăm noi al vostru . . . Adică-te găina să poruncească . . . Mare înțelepciune, nu-î vorbă . . . Ei, ce vrei?

Anica. Cocoana te trimite să duci scrisorile acelea la adresa lor.

Alecu (primind scrisorile, privește adresele.) Iarăș o intrunire de femei.

Anica. Este o mare chestie de discutat.

Alecu. Eu me mir cum se pot înțelege. Dăunădă am ascultat la ușă, dar vorbeau toate de-odată, încât n'am priceput nici un cuvânt și m'am ales cu nimica.

Anica. Nici nu-î de nasu te . . . Du scrisorile să nu întârzi!

Alecu. Le duc. (Ese în dreapta pl. II.)

Anica (singură.) Am să vorbesc și eu cu prietenele mele să facem și noi o mișcare. Avem să ținem o intrunire mare. Da, da! Jugul bărbaților nu mai e de suportat.

Scena VI.

Olimpia și Anica.

Olimpia (intrând agitată, cu părul despletit pe umere în negligé de dimineață, fuge 'nainte oglinzii.) (Declamând.) Doamnelor și domnișoarelor! surori în suferințe; tovarășe de luptă! Secolul al nou-șpre-zele e secolul egalității. Ar fi o rușine ca noi femeile să mai purtăm jugul bărbaților. Întunecimea veacurilor trecute . . . (Zărind pe Anica, tace 'ndată. Apoi ei vorbește.) Ce stai acolo ca un butuc? Ai dus scrisorile?

Anica. Le-am trimis cu Alecu.

Olimpia. Nu îți-am spus să le duci tu? De ce nu te supui ordinului meu?

Anica. Am vădut că el n'are nici un lucru și am socotit că de ce să stea el p'accasă tolânindu-se la umbră, câtă vreme eu alerg ulițele prin căldură?! Dă-mi-ai spus de multe ori că nu mai trebuie să suferim

ingâmfarea bărbaților, ci să fim d'o potrivă cu ei în toate, așa și în lucru.

Olimpia. Încăi de-ai fi aranjat salonul... Iată ce prost stau toate... (Mișcă un fotel și-l răstoarnă.) Ridică-l și-l pune colo. (Anica execută ordinul.) Nu te-am învățat să nu pui toate scaunele în așa ordine simetrică, par' că ar fi o școală?! (Împinge un scaun mai încolo.) Iată așa. (Mișcă nervos toate mobilele, pe când unele se răstoarnă și Ana le ridică.) Dar oglinda asta?... Nu ți-am spus să aduci pe cea din odaia de prânzire, care arată o față galbenă-verde? Nu vreau ca damele să se uite tot în oglindă și astfel să nu fie atente la discursul meu... (Anica pleacă.) Stăi!... Haide fă-mi părul întei. (Se așează pe un scaun și Anica începe s'o peptene.) (Declamând.) Doamnelor și domnișoarelor! șurorî în suferințe, tovarășe de luptă! (Vorbind.) Bagă de seamă să nu-mi smulgi părul! (Declamând.) Secolul al nou-șpre-decelea e secolul egalității... (Vorbind.) Văduț-ai cât de prost a fost îmbrăcată deunăzi nevasta maiorului? Biata vrea să rivalizeze cu mine și n'are nici un gust... (Declamând.) Ar fi o rușine ca noi femeile să mai purtăm... (Vorbind.) Ascultă, Anico, dacă me mai smulgi, îți trag o palmă...

Anica. Să iertați, cocoană, un fir de păr alb...

Olimpia (sărind în picioare.) Un fir de păr alb!... Minți!

Anica. Iată-l. (Îi dă.)

Olimpia. Tu l-ai vîrît acolo... (Trece în dreapta și revine la stînga.) Însă n'ar fi mirare... Viața asta agitată și petrecută 'n luptă pentru binele de obște, trebuie să te albească. (Se așează din nou pe scaun și Anica urmează a o pieptăna.) (Declamând.) Ar fi o rușine ca noi, femeile, să mai purtăm jugul bărbaților... (Vorbind.) Dl Marin n'a fost încă p'aici!

Anica. Numai pe dl Gogu l-am văduț,

Olimpia. Ce vrea orangutangul acela?... Dă-mi oglinda cea mică. (Anica i-o dă.) (Se privește 'n oglindă.) Așa; e bine... Acum du-te și schimbă oglinda cea mare... (Se școală. Anica ia oglinda.) Las-o, destul de urît arată și asta.

Anica (la o parte.) Apoi să ții că nu-și iubește prietenele. (Ese.)

Scena VII.

Olimpia singură (în stînga ședînd.)

Discursul meu de astăzi are să supună pe toate rivalele mele. Am să fiu aclamată cu entuziasm și proclamată presidentă a clubului; iar mâine, toate țiile se vor ocupa de mine. Ce frumos! Ce sublim! Toată noaptea am lucrat, am adunat frazele mari de prin țiare și le-am compus într'un buchet. Ce discurs fenomenal. Vorba e numai să-l știți pronunța bine. Haid' să 'ncerc! (Se duce în fruntea mesei și își ia o poză oratorică.) (Declamând.) Doamnelor și domnișoarelor! (Vorbind.) Oare să țin „domnișoarelor”? Sînt cam bătrîne și... În sfîrșit, lumea le cunoaște domnișoare!... Ei bine... (Declamând.) Doamnelor și domnișoarelor! Secolul al nou-șpre-decelea e secolul egalității. Ar fi o rușine ca noi, femeile, să mai purtăm... (Vorbind.) Oare care rochie să 'mbrac? Cea rosa-mă șade de minune. Dar și Aglaia are una la fel. S'ar da de c'o imitez. Iau cea galbenă... (Continuînd discursul), să mai purtăm jugul bărbaților... (Vorbind.) Cât mi-ar plăce să fie de față și Marin! (Continuînd discursul.) Întunecimea veacurilor trecute ni-e martoră cât am îndurat

înjosirea... Dar a sosit vremea să ne trezim. Poziția... poziția... (Vorbind.) Nu știu de ce, dar aicea tot-dauna me incurc. Par că vîd înaintea mea pe Mariți, vîduva subprefectului, care se înhoalbă la mine, cu niște ochi scofălcîți, căci aspiră și ea la presidenție. Proasta, se pune în rînd cu mine. Eă sînt pentru emanciparea femeilor; ele aă să fie egale cu bărbații; dar între sine ele nu pot fi egale... Ei bine!... (Continuînd discursul.) Poziția... poziția... (Vorbind.) Ce drac urmează? (Scoate din buzunar un teanc de hîrtii și caută, apoi citește cu patos.) Poziția de drept a femeilor e zdruccinată cu deseveșire; ea poartă toate greutățile casei și bărbatul se plimbă. Ea stă vecinic acasă, iar bărbatul face chef la club. De ce să n'avem și noi femeile cluburi?!... Ochii Europei, civilizația lumii ne privește! suferințele secolilor reclamă dreptate. Jos jugul bărbaților! Jos tirania lor! (Fuge iute la oglindă; vorbind.) Exclamația aceasta trebuie s'o învăț la oglindă. (Luîndu-și un aer foarte serios vorbind.) Așa dară... (Citește.) Jos jugul bărbaților! Jos tirania lor! Vocea timpului ne impune să arborăm steagul emancipării. Sub el să ne adunăm toate femeile și să strigăm... strigăm. (Privind în oglindă, vorbind.) La dracu, atîta frumusețe să se oflească degeaba! Șuvița asta de păr pare nepotrivită. S'o taiu. (În niște foarfecî și tae.) (Vorbind.) Așa. (Urmînd discursul.) Să strigăm să ne audă țara, Europa, lumea, cerul și pămîntul... (Cu voce tot mai tare.) Să strigăm!... (Vorbind lin.) Totuș, va fi mai bine să iau rochia cea albastră... (Urmîndu-și discursul cu voce tare.) Să strigăm...

Scena VIII.

Tergoviștean și Olimpia.

Tergoviștean. Nu strigă, dragă, că se sperie vecinii.

Olimpia. Învăț discursul ce am să țin la intrunirea de astăzi. Cred că nu dorești nici d'ta să pățesc rușine și prietenele să rișă de mine.

Tergoviștean. Ce doresc eu? Ți-am spus de multe ori. Să-ți cauți de treabă și să te măriți. Asta e menirea femeii, iar nu să țină discursuri prin intruniri.

Olimpia. Să me mărit? Să me fac iarăș sclava unui bărbat? Nici-odată. (Trece 2.)

Tergoviștean. Gărgăunî.

Olimpia. Eă urîesc bărbații.

Tergoviștean. Pentru că nu vine nici unul să te ia.

Olimpia. Pentru că sînt niște despoți, care usurpează drepturi și prerogative ce nu li se cuvin, după legea firei. Însă nedreptatea are să se sfîrșească în curînd. Ne-am trezit și noi femeile și-am arborat steagul eliberării.

Tergoviștean. De sigur o fustă.

Olimpia. De giaba-ți bați joc. Ai să veți în curînd cine sîntem.

Tergoviștean. Par' că nu ve cunosc de mult. Am fost doar insurat. Fie iertată, mi-a dat destule lecții.

Olimpia. Avem să formăm un partid, care...

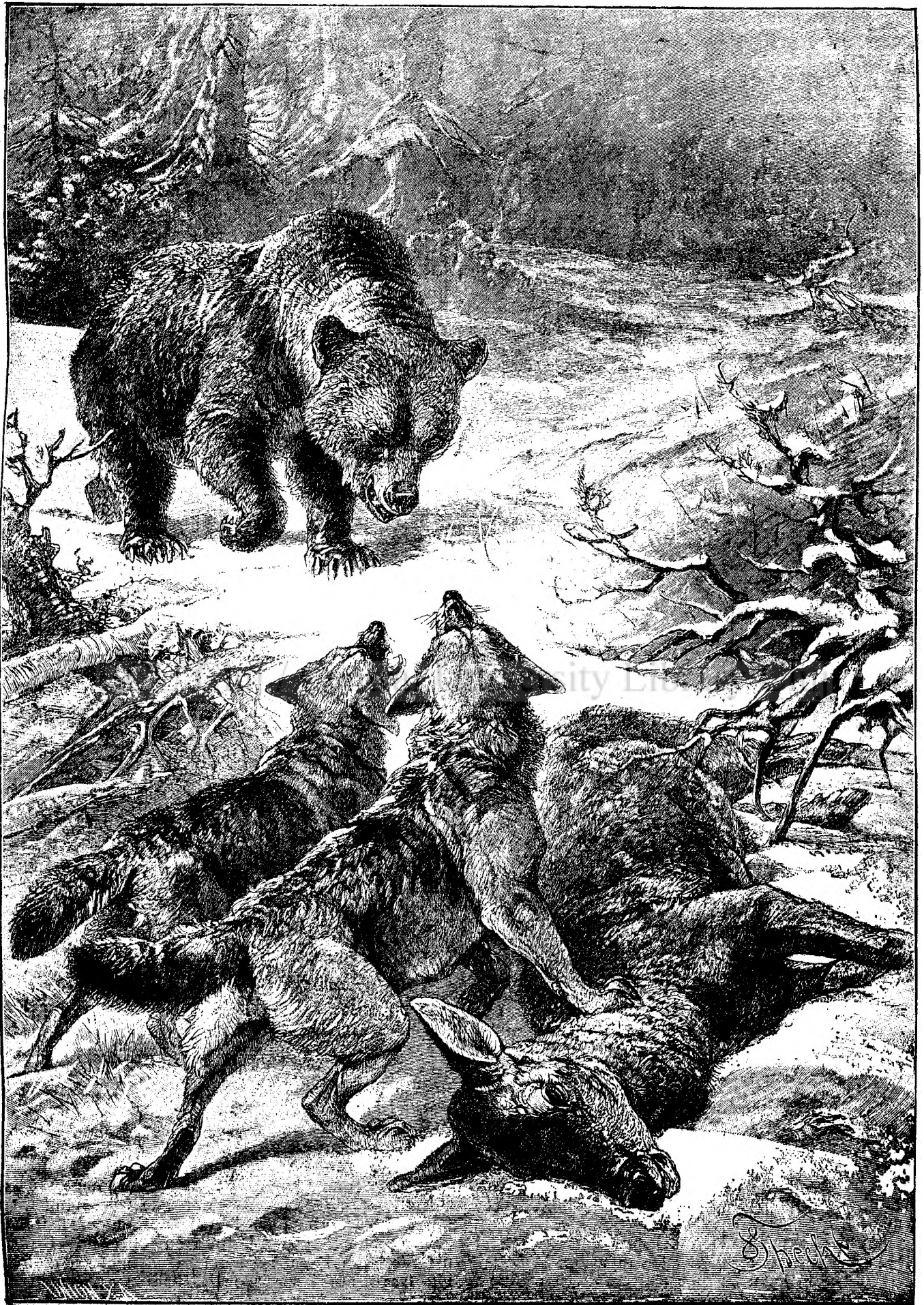
Tergoviștean. Va ținé în toate țilele câte-o intrunire, unde fiecare veți lua cuvîntul de țece ori.

Olimpia. Un partid care să dărîme tirania bărbaților.

Tergoviștean. Care va să țină nu-l glumă.

Olimpia. Riști, riști!... Acum me duc să fac toaletă pentru intrunire. (Trece în stînga.)

(Va urmă.)

DREPTUL CELUI MAI TARE.

Ađi și mâne . . .

*Suridă . . . Înoți în veselie,
Căci nu e chin și nu-ți necaz,
Și-ai vrea ca pururea să-ți fie:
Un fericit și vecinic — „ađi“.*

*Toate-au trecut . . . Ți par poveste
Cuvintele din blânde sferi;
Te-alin' acum ce nu măi este:
Un fericit și dulce — „eră“.*

*Te-ai înșelat și 'n ađi, și 'n eră,
Durerea martor Ți rămâne;
Și tot ai vrea ca să măi ceri
Un credincios și vesel — „mâne“!*

OCTAVIAN.

Alphonse Daudet.

Aventurile lui Tartarin din Tarascon

Traducere din limba franceză de Lia Măgura.

Episodul întâi.

I N T A R A S C O N .

(Urmare.)

III

Nan ! Nan ! Nan !

Urmarea privirei generale asupra orașului Tarascon.

Afară de patima vânătoarei, puternica rasă tarasconeză mai are o altă patimă: aceea a romanțelor. E de necrețut câte romanțe se consumă în această mică țară. Toate vechiturile sentimentale cari îngălbesc în cele mai vechi cărți, le regăsești în Tarascon în floare. Toate, toate sunt aci. Fiecare familie își are romanța sa, și asta se știe în oraș. Se știe de pildă că aceea a farmacistului Bézuguet este:

Tu albă stea, ce ești ador;

aceea a armurierului Costecalderi :

Voești să vii în țara colibelor?

a perceptorului :

D'aș fi invisibil, nu m'ați pute vedé.

(Cântec comic.)

Și astfel tot Tarasconul. De doué sau trei ori pe săptămână se adună unii la alții și le cântă. E ciudat că cântă întotdeauna aceleași și de atâta timp de când le cântă, acestor bravi tarasconeză nu le-au venit nici odată pofta să le schimbe. Se moștenesc în familie din tată în fiu și nimeni nu se atinge, e sfânt. Nici măcar nu și le împrumută. Nici odată nu i-ar veni în gând lui Costecalde să cânte pe acea a lui Bézuguet, nici vice-versa. Și cu toate astea ve puteți închipui ce bine trebue să le știe de patruzeci de ani de când le tot cântă. Dar fiecare păstrează pe a sa și toți sunt mulțumiți.

În privința romanțelor ca și a caschetelor, întâiul în oraș eră Tartarin. Superioritatea sa asupra concetățenilor eră, că el nu avea romanța sa, le avea pe toate. Toate ! Numai să îl faci să le cânte asta eră greu.

Reintors de vreme de la isbânșile lui din vre-un salon, eroului tarasconeză îi plăcea mai bine să se adâncească în cărțile de vânătoare, sau să-și petreacă sara la club, decât înaintea unui pian de Nimes și să facă pe alintatul între doué luminări tarasconezé. Aceste parade musicale i se păreau mai prejos de demnitatea lui. Înse, câte-odată se făcea musică la farmacia Bézuguet, intră ca din întâmplare, și după ce lăsă să-l roage mult, se hotără a cântă cu Madame Bézuguet mama, marele duet din Robert Diavolul. Cine nu i-a aușit, apoi acela n'a mai aușit nimic frumos . . . Eă dacă aș trăi o sută de ani, aș vedé toată viața mea înaintea ochilor pe marele Tartarin apropiindu-se cu un pas solemn de pian și rădemându-se de el, încrunțându-și sprincenele, și cercând să dea — la reflexul globurilor verșii ale farmaciei — feței sale blânde expresiunea satanică și sêlbatecă a lui Robert Diavolul. De abia își luă poziția și prin tot salonul trecea un tremur ; simțiau că are să se petreacă ceva deosebit . . . Apoi după un moment, Mme Bézuguet mama, începea acompanindu-se singură :

O Robert iubite,
Cuî am jurt credință,
Tu vești teama mea (bis)
Aibi milă de mine
Și milă de tine.

Apoi încet ea adăugă : „Acum dta Tartari“ și Tartarin din Tarascon cu brașul întins, pumnul strîns, cu mâna tremurândă, cântă de trei ori cu o voce înfricoșătoare care rêsună ca un tunet înăuntru pianului : „Non ! . . Non ! . . Non ! . . și ca bun meridional el pronunță : „Nan ! . . Nan ! . . Nan ! . . la care Mme Bézuguet mama, repetă încă odată :

Aibi milă de tine
Și milă de mine.

— Nan ! . . Nan ! . . Nan ! . . urlă iar Tartarin și lucrurile rămăneau aici . . . Nu eră mult, după cum vedeți, dar eră așa de bine represintat, atât de bine șis și așa de diavolesc, că un cutremur de groază trecea prin toată farmacia, și-l puneau să repete Nan ! . . Nan-urile sale de 4—5 ori după oaltă.

După asta, Tartarin își ștergea fruntea, zimbiă damelor, făcea cu ochiul bărbaților și retrăgându-se după acest triumf, se ducea la club și cu un aer nepăsător șicea : „Vin de la Bézuguet unde am cântat duetul din „Robert Diavolul !“

Frumos eră, că și el șigur credea ! . .

IV

Eă ! . . .

În urma acestor diferite talente datoră Tartarin din Tarascon inalta sa situațiune în oraș.

Și apoi, e un lucru holărit, acest drac de om a șciut să-i câștige pe toți.

În Tarascon armata ținea cu Tartarin. Bravul comandant Bravida, căpitan de intendență în retragere, șicea despre Tartarin : „e o vulpe“ ! și ve închipuiți că comandantul cunoșcea la vulpi, după ce îmbrăcase atâtea.

Magistratura eră cu Tartarin. De doué sau trei ori bêtrânul președinte Ladèveze, de față cu tot tribunalul, șicea vorbind de Tartarin : „E un om de trabă“.

În fine și poporul ținea cu Tartarin. „Lățimea umerilor, pasul seu, aerul lui ca al unui cal de trîmbișăși care nu se sperie de gălăgie, acea reputație de erou care-i venia nu se știe de unde, cățiva gologani

dăruiri și câteva mângăieri prietenoase micilor văcsuitorilor din naintea porții sale, îl făcură lordul Seymour al localității, regele piețelor tarasconeze. Duminică sara când Tartarin venia de la vânătoare cu cascheta în vârful pușcii, bine strins în vesta sa de flanelă, hamaliilor de pe cheiuri se închinau plini de respect și uitându-se cu coada ochiului la brațele lui vinjoase își sopțeau unul altuia arătând spre Tartarin: „Da puternic mai e!.. are mușchi dubli*!..

Mușchi dubli!

Se pricepe cei din Tarascon la așa ceva!

Dar cu toate numeroasele lui talente, cu mușchi dubli, cu favoarea poporului și stima atât de neprețuită a bravului comandant Bravida, fost căpitan de intenjență, Tartarin nu era fericit; viața asta de provincie îl apăsă, îl înăbușă. Marele om din Tarascon se plictisise în Tarascon. Faptul e, că pentru o natură eroică ca a lui, pentru un suflet aventuros și neliniștit care nu visă decât bătălii, goane prin Pampas, vânătorii mari, nisipul desertului, uragane și tiphoni, a face în fiecare duminică o bătălie cu caschetele și restul timpului judecată de armurierul Costecalde, nu era nimic... Sărmane om mare! De ar fi urmat tot astfel, ar fi murit de urât!

Înzădar se incongiură el de baobabi și alte vegetațiuni africane, pentru a-și mări orizonturile, pentru a uita puțin clubul și piața; însă adună arme peste arme, Krishuri malaieze peste Krishuri malaieze; însă se posomoră de lectura romantică, căutând ca nemuritorul Don Chijote a se smulge prin energia visului din ghiarele nemiloasei realități... Dar vai! Tot ce făcea pentru a-și stinge setea de aventuri, nu slujia decât a i-o aprinde mai tare. Vederea armelor sale îl ținea într-o stare de necaz și iritațiune continuă. Pușcile, săgețile, lazos-urile îi strigau: „Bătălie!.. Bătălie*!.. Printre ramurile baobabului suflă un vânt de călătorii mari și-i dădea povești rele. Apoi mai și citia pe Gustave Aimard și Fenimore Cooper...

Și de câte ori în zilele călduroase de vară pe când sta între armele sale și citia, nu s'a ridicat el roșind și s'a repezit spre părete pentru a lua jos o armă!

Sărmanul om uită când citia că e acasă în Tarascon, cu basmau de mătase pe cap și numai în ismene. Se exaltă la sunetul propriei sale voci când luând o secure sau un tomahavk strigă:

„Să poștească ei numai!”

Ei? Carii ei?

Nici Tartarin singur nu știe bine... Ei! erau tot ce atacă, tot ce se luptă, tot ce mușcă, tot ce scalpează, tot ce urlă, tot ce rage... Ei! erau iordiani și Sioux, jucând impregiurul parului de război, de care sărmanul alb e legat.

Eră ursul cenușiu de pe stâncile înalte ale munților, care se plimbă legănându-se și se linge cu limba plină de sânge. Eră Tuaregul desertului, piratul malaiez, banditul din Abruzzi... În fine ei erau ei!.. adică resbelul, călătorul, aventurile, gloria.

Dar vai! curajosul tarasconez putea să-i cheme și să-i provoace mult și bine... ei nu veniau... Ce erau să facă ei în Tarascon?

Cu toate aste Tartarin îi așteptă mereu — mai cu seamă sara când mergea la club.

(Va urmă.)

I p n o t i s a r e a .

A ipnotisă pe cineva, înseamnă a-l adormi pe o cale nenaturală. Cel adormit se numește ipnotizat sau mediu; provocătorul somnului nenatural, ipnotizator. Ipnotizarea se 'ntemplă în diferite chipuri. În timpurile mai vechi, ipnotizarea se 'ntemplă astfel, că indivizii respectivi fixau timp mai îndelungat un oarecare punct, a cărui poziție era astfel, încât ochii obosiau iute. Preoții persiani ajungeau și încă și astăzi yogii și fakirii indieni ajung în stadiul ipnotic prin aceea, că își fixează vârful nasului. Egiptenii se ipnotisau prin fixarea cristalelor strălucitoare. Din secolul al XI-lea încoace, în multe mănăstiri călugării provocau astfel, că își fixau buricul. Din acest motiv călugării de pe muntele Athos se numiau Arephalo psihici. Metoda de ipnotizare a lui Braid constă iarăși numai din aceea, că indivizii din ipnosă fixează vreu-un obiect. De regulă, îi așezăm pe rădăcina nasului o cerusă și apoi îl provocăm să se uite țintă la ea. Astfel ajung ochii într-o poziție de tot obositoare pentru ei. Peste câteva minute obosesc mușchii ochilor, mai apoi încep ochii să lăcrimeze, bulbi să tremure, extremitățile de jos amortească și după câteva sclipiri și o oftare adâncă, se 'nchid ochii și individul e ipnotizat. Ipnotizatul ne face impresia unuia care doarme liniștit. De fapt înse nu doarme, căci agrăindu-l, nu se deșteaptă. Dacă înse îi punem întrebări, ne răspunde la ele fără înse să se deștepte. Mulți indivizii predispuși pentru ipnosă, ajung și atunci în stadiul ipnotic, dacă aud timp mai îndelungat unul și acelaș ton, precum e de pildă bătaia orologiului. Ipnota o putem provoca mai departe și prin afecțiunile repezi și intensive ale luminei și tonului; tot asemenea prin apăsarea unor puncte ale corpului (punctele ipnogene ale lui Pitres) și nu mai puțin prin trăsăturile lui Mesmer — passes de Mesmer.

Metoda de ipnotizare observată în toate cazurile înșirate până acuma, o putem numi metoda somatică de ipnotizare. În toate cazurile acestea provocăm ipnosă prin afecțiunile sensoriale, prin afecțiunile făcute asupra simțurilor de vedere, de auz, de pipăit.

O altă metodă folosită ați mai mult și mai cu succes constă în aceea, că ipnota o provocăm pe cale psihică. Deja Du Potet, la anul 1820, a ipnotizat bolnavii seși cu cuvântul „Dormez“ rostit într'un ton poruncitor. Liébault înse a fost cel dintâi, care prin un șir lung de experimente a dovedit într'un mod neîndoelnic, că stadiul ipnotic îl putem provoca cu ajutorul puterii închipuitoare și prin aceea, că introducem în creierul individului respectiv icoana pe cât se poate de fidelă a somnului și astfel îl facem să se convingă despre aceea, că are să adoarmă. După el, Bornheim a practicat metoda aceasta cu mult succes și a perfecționat-o mai bine. Principiul teoriei lor e, că simburile ipnosei e sugestia. Dacă înaintea celui din ipnosă susțin ceva cu acel scop, ca aserțiunea aceasta s'o primească și el, s'o considere de a lui proprie, în acest cas vrea să-i sugerez ceva. Dacă ne succede a introduce ideia sugerată într'atâta cu creierul celui din ipnosă, încât acesta o consideră ca și născută în creierul seu propriu și deci și caută s'o realizeze, în acest cas ideia sugerată devine sugestie. Scopul tuturor sugerărilor e, ca să devină sugestii, adică: ca cel din ipnosă să-și realizeze conținutul sugerărilor. Dacă celui din ipnosă îi spun să doarmă, prin aceasta nu face lta, decât îi sugerez somnul. Dacă înse îmi succede a

introduce icoana somnului în creierul acestuia atât de bine, încât lui i se pare, ca și când icoana somnului s'ar fi născut în creierul său propriu, ca și când el singur s'ar fi hotărât să adoarmă și de fapt și adoarme, în acest caz somnul sugerat a devenit sugestie, adică conținutul sugerei s'a realizat, cel din ipnosă a adormit. Deoarece voiața ipnotizaților e paralizată și ei stau sub influința voinei ipnotizatorului și fiind că deci nu pot împiedica, ca conținutul diferitelor sugeri să nu devină sugestii, adică să nu le realizeze, din acest motiv la ipnotizați vorbim în general despre sugestii, în care are să fie subînțeleasă și procedura sugerei. Metoda de ipnotizare urmărită de sus numiți constă în următoarele; Provoacă mediul să se uite țintă la mine în ochii grigind, ca 'n giurul lui să nu fie sgomot. Îi spun apoi tot mereu să se gândească numai și numai la semn, încep a-i descrie pe cât se poate de fidel începutul somnului: somnolența, greutatea pleoapelor, umezeala ochilor, închiderea ochilor, nesimțirea corpului. Când observ apoi, că ochii încep a scripi des, că sunt de tot obosiți, îi spun „adormi”. Dacă înse nici acum nu adoarme, le repeșesc toate acestea, îi apăs ochii cu degetele și de regulă adoarme, respective e ipnotizat. Mulți ajung chiar și atunci în stadiul ipnotic, dacă se uită la alții, cum adorm. Pe basa aceasta deci nu trebuie să ne prindă mirarea, dacă cetim, cumcă unii indivizi, cari au trecut mai de multe ori prin ipnosă, au fost ipnotizați prin epistole sau pe cale telefonică. Prin experiență s'a dovedit mai departe, că 'n unele cazuri, foarte rare, omul se poate pe sine însuși ipnotiza. Modul acesta de ipnotizare se numește autoipnosă. Autoipnosa o putem observa la acei indivizi, cari au fost mai de multe ori și 'n totdeauna cu succes ipnotizați. Metoda de ipnotizare practică în ziua de azi, exclusiv cu scop terapeutic, — căci a o folosi cu multe alte scopuri, e strict oprit, conform ordinațiunilor edate mai în toate țările în urma multelor abuzuri făcute față de indivizii ipnotizați — ȳic cu scop terapeutic, adică: ca prin ea resp. prin sugestiile corespunzătoare, date indivizilor ajunși în stadiul ipnotic, să-și vindecăm pe aceștia de diferitele lor boale, — metoda aceasta e o combinație a metodelor sugestive și laxative de ipnotizare. Tehnica metodei acesteia e următoarea: Individul respectiv se pune pe un scaun, mai bine pe un fauteuill, capul și-l razimă de o perină. Ipnotizatorul se așează față 'n față cu el și 'n urmă îi spune pe scurt și limpede de ce are să se țină în decursul procedurii întregi. Îi spune, că va avé să fixeze un obiect așezat pe rădăcina nasului, că toate cugetele are să și le concentreze asupra somnului. Nu mult după aceasta va simți cel din ipnosă, că-și obose ochii, vor trebui să scripească din ei, i vor începe să lăcrimeze, mai apoi va simți în tot corpul o oboseală, o amorțeală. Amorțeala aceasta i va cuprinde apoi fruntea și de aici se răspândește peste tot corpul. Acum oboseala va deveni atât de pronunțată, încât va trebui să-și închidă ochii. Din acest moment va dormita, mai apoi va adormi. După aceasta pregătire îi așez pe rădăcina nasului un ciocan mic medical astfel, încât fixându-l să-și consergeze ochii; grigesc înse totodată, ca ciocanul să nu-l așez prea sus, căci în acest caz individul din ipnosă va fi silit să se uite prea tare în sus. Privirea aceasta e foarte obositoare pentru mușchii ochilor și e împreună cu consecințe ulterioare stricătioase. Obiectul sus atins are să-l fixeze 3 maximum 5 minute. Sub decursul timpului acestuia va scripi deja din ochii și totodată va și lăcrima. Ivi-

rea simptoamelor acestora o signalez cu sugeriile corespunzătoare, îi spun anume. Ochii îi sunt obosiți, d'abia îi mai poți ține deschiși, trebuie să scripești din ei. Din acest moment și ciocanul îl așez tot mai la vale, prin ce și individul respectiv va fi silit să se uite tot mai în jos. Sub decursul procedurii acesteia îi sugerez tot mereu, nu numai ochii sunt obosiți, dar și tot corpul; extremitățile încep să-și amorțească, sunt grele, d'abia le mai poți mișca. Pe lângă astfel de sugestii ajung cu ciocanul până la vârful nasului, când apoi și pleoapele se închid de sine singure sau în caz contrar le închid eu singur apăsându-le cu doué degete ale mânei stânga. Pleoapele le țin astfel închise atâta timp, până ce bulbi ochilor nu se mai mișcă. Împregiurarea aceasta e echivalentă cu ipnosa intrată.

Până ce individul respectiv e încă deștept și bulbi de sub pleoapele apăsate cu degetele mele, se mișcă. Cât timp țin pleoapele închise, îi sugerez: „Corpul ți e de tot obosit, simțești lipsa somnului; extremitățile îți sunt deja amorțite; amorțeala aceasta ți-a cuprins deja și fruntea, acum chiar și peste cap se răspândește; corpul îți e întepenit, nu ți-l mai poți mișca”, mai apoi „așa te simțești, par că ți-ar fi tras un vél pe față, cugetele ți se încălesc, nu ți le mai poți concentra, nu mai poți fi atent la nimic. Deja dormitezi, vocea d'abia mi-o mai auzi, somnul nu-l mai poți birui. Ai adormit. Dormi”.

Provoacă ipnosa depinde înse pe de altă parte de la individul din ipnosă și de la ipnotizator, precum voi arată mai la vale. Deșteptarea din stadiul ipnotic sau deipnotizarea se întâmplă în doué chipuri. În rândul dintei deipnotizăm prin afecțiunii sensoriale, spre pildă suflăm tare și repede în fața celui ipnotizat sau îl deșteptăm prin vre-un sgomot. Dacă nu folosesc acestea, udăm fața ipnotizatului cu apă rece și 'n cazul cel mai reu aplicăm curentul faradic asupra frunții. Deipnotizarea o putem provoca în rândul al doilea și prin aceea, că-și sugerăm celui ipnotizat următoarele: „Acum e destul, deșteaptă-te”. La alte persoane trebuie repetată sugerea aceasta adăugând „acum ți se deschid ochii, te-ai deșteptat”. Dacă înse nici încercarea aceasta nu e de cu succes, atunci suflăm de vre-o trei ori peste ochii și se va deștepta.

Mulți ipnotizați le putem sugera deșteptarea la un timp anumit; spre pildă: Îi sugerez celui ipnotizat „după 5 minute te vei deștepta”. La timpul fixat se va și deștepta. E foarte bine și consult, ca mai întotdeauna — pot ȳice exclusiv — să ne folosim de metoda ultimă. Prin ea deipnotizarea nu se 'ntâmplă deodată, repentin, ci treptat și astfel e eschisă ori și ce consecință stricătioasă. Pentru de a încungiurá depri-marea, durerea de cap, somnolența, cari se ivesc după unele cazuri rare de ipnosă, — ipnotizatorul să-și sugereze celui ipnotizat înainte de deșteptare întotdeauna următoarele: „Acum te vei deștepta și te vei simți foarte bine; nu vei simți nimica neplăcut”. Foarte arare-ori se 'ntâmplă, că deipnotizarea nu ne succede nici prin una dintre metodele sus numite. În acest caz nu-și ierlat să ne speriam, ci trebuie să fim pasivi, căci — după cum s'a dovedit — cel ipnotizat se deșteaptă de sine singur. Inermanprez face amintire despre o ipnosă, care a durat 3 ȳile. Chiar și azi se folosesc așa numitele ipnose protrohate (de o durată lungă, chiar de 24 de ore) fără de nici o consecință stricătioasă pentru organism, ci din contră cu efect foarte bun în cazuri de istoroepilepsie.

SALON.

O furtună într'un creier.

Actul întâiu.

Opt ciasuri de dimineață.

Un om încă tânăr șede pe pat și e adâncit în gânduri. Cu capul căzut între mâini scoate din gură cuvinte neînțelese.

— De geaba am căutat... Nimic! Acum doi ani, în câteva minute aș fi găsit c-a-mi trebuia, pentru că inspirațiunea m'ar fi ajutat îndată, pe câtă vreme acum...

Se ridică repede...

— Creș că sunt pe urmele unei idei... Dacă e... Nu, nimic...

Sună clopoțelul.

— Dacă întreabă de mine! — ȳice servitorului, să spuă că nu primesc pe nimeni... pe nimeni... m'ar înțeles?... Lucrez...

Cititorul, — adică dta care citeșci acum, — o să ȳici:

— Am înțeles... Văd d'acum de ce e vorba... Omul dtale e un poet care caută un sonet încăpăținat sau subiectul unei comedii care nu vrea să vie!...

— Me iartă, — o să ȳic eă, — n'ar ghicit nimic, dragă cititorule.

Actul al doilea.

Amiaă.

Tinărul trece pe lângă Capșa.

— Ce schimbat ești, dragă! ųi ȳice un prieten.

Cu adevărat dănsul umblă pe trotuar cu niște pași tragici.

— Nu cumva ești bolnav? — urmează prietenul.

— Eă?

— Da, dta...

— Nu!.. Me doare puțin capul...

— Ești, cum văd, în prada unei preocupări mari...

— Nici de cum...

— Vrei să mănânci cu mine?..

— Nu, nu mi-e foame...

— Atunci, la revedere...

— La revedere...

Cititorul, — adică dta. — De astă dată am câștigat.

— Deă?

— E împede ca apa! Personajul dtale e unul din acei exaltați pe cari patimile politice ale momentului ųi aruncă într'o agitațiune de plân. El...

— ųi jur, — ȳic eă, — că n'ar ghicit pân' acum.

Actul al treilea.

Trei ciasuri.

Eroul nostru, într'un cupeă trece prin strada Lipscani.

Un trecător nevetei lui:

— L-ai vădut?

— Nu...

— Eră dl X... în cupeul care trecu...

— Ah!..

— Eră adâncit în gânduri...

— Atunci trebuie să ne așteptăm la vr'una din inovațiunile lui...

— E un tiner minunat...

— Da un om plin de resurse...

— Ultimele lui combinațiuni n'au fost așa de fericite ca cele mai dinainte...

— Nu se isbuteșce întotdeauna.

Cititorul, adică dta:

— Dar unde-mi eră capul? Am găsit cheea misterului.

— Ești sigur? — ȳic eă.

— Eroul dtale e simplu speculator de bursă!.. ȳici dta.

— Ei bine, nu!.. ȳic eă...

— Atunci e un inventator, — ȳici dta.

— Nici asta! — ȳic eă.

Actul al patrulea.

Șease ciasuri.

Palid, cu privirea rătăcită, șede în fața unei ceșci cu cafea.

Dar doar gustă din ceașcă și cade pe gânduri.

Feciorul ųi dă țigara, el o respinge.

Feciorul ųi aduce ȳiarele, el le respinge cu mâna. N'auze, nu vede: se gândeșce.

Cititorul, — adică dta:

— E simplu; se aseamănă toți ca în toate timpurile.

— De cine vorbești? — ȳic eă...

— De amoresați, — ȳici dta...

— Te înșeli: nu e amoresat, după cum nu e nici speculator și nici poet.

Actul al cincilea.

Mieđul nopți.

Îngălbeneala s'a mărit; e abătut grozav. Trebuie să aibă friguri.

Și umblând de colo până colo prin odaia în care l-am vădut de dimineață, strigă:

— Toată cariera mea e compromisă. Am făgăduit pentru astă-sară și nu pot să-mi țiu făgăduiala... Și toată capitala o să povestească că eă... Oh! e grozav!.. Situațiunea mea e de nedescris... Atât lipsiă unei reputațiuni așa de bine stabilite... Oh! voi plecă...

Cititorul, adică dta: o să ȳici:

— Să plece! Atunci am înțeles...

— Ce?

— E un casier care a păpat paralele.

— ųmi pare reă, dar nu e un casier...

Dragă cititorule, alte timpuri, alte moravuri.

A fost o vreme în care tinerii se amoresău după muse și umblău nebuni după rime. Atunci ați ųi putut spune că:

— E un poet!

— Dar Musa a murit și s'a îngropat.

A fost o vreme în care prostiile politice făceau ca sângele să curgă mai aprins prin vinele generațiun-

nilor. Eră vremea nebuniilor sublime, a extravaganțelor politice, ale viselor exaltate.

Atunci ai fi putut să zici, dragă cititorule:

— E un conspirator!

Dar comploturile de ađi sânt jocuri de copii.

A fost o vreme în care frigurile după milioane aprindeau creerii și făceau pe om să între în combinațiunile cele mai încurcate.

Atunci, dragă cititorule, ai fi putut să zici:

— E un speculator!

Dar speculatorii și cămătarii sânt ađi pândiți de parchet și nu mai merge treaba ca mai înainte.

A fost o vreme în care verbul a iubi nu eră numai în gramatică și interes, ci și în inimă:

— Atunci ai fi putut zice cu dreptate:

— E un amoresat!

Cât despre casierii, nu mai stați de loc pe gânduri și-o șterg îndată în străinătate.

Eroul nostru, dragă cititorule, e simplu numai tinerul X... cunoscut conducător de *cotilioane high-life*, care geme, care e desnădăjduit, pentru că nu poate să născocască figuri noi ca să înlocuiască pe acelea cari și-au trăit traiul și și-au mâncat malaiul...

FLORIDOR.

LITERATURĂ.

Scrisori de ale lui Alexandri. Distinsa artistă a Teatrului Național din București, dna Aristița Romanescu, a dăruit Bibliotecii Urechii din Galați o frumoasă culegere de șapte scrisori autografe ale marelui poet V. Alexandri. Aceste scrisori sânt adresate „dragel Geta“ din „Fântâna Blandusiei“, cum numește Alexandri pe artista și se referă la teatru. Ele sânt indispensabile pentru biografia poetului și mai ales aceleia care va scrie istoria repertoriului dramatic dintre 1884—1890.

Premiile Academiei Române în sesiunea generală din 1902 și 3. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Domnia lui Stefan-cel-Mare“. — *Premiul G. San-Marin*, în sumă de 2.000 lei, împreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului (decis. 6 martie 1895,) celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient cât și la Occident, începând cu secolul XVI până în anii din urmă. — *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice. Acest studiu va trebui să cuprindă cel puțin: I. Expunerea cunoștințelor ce avem asupra: *a*, întinderii viilor, valorii și costului culturii lor; *b*, producțiunii vinului său a producțiunilor derivate și a valorii lor; *c*, comerțului exterior de vinuri și de produse derivate; și *d*, consumațiunii interioare de vinuri și de produse derivate. II. Descrierea a cel puțin patru din marile podgorii din țară, luând de preferință două din Muntenia și două din Moldova. Descrierea va trebui să cuprindă: *a*, topografia generală; *b*, expozițiunea; *c*, natura geologică și petrografică a solului; *d*, pe cât posibil climatul său cel puțin datele meteorologice ale regiunii; *e*, descrie-

rea speciilor de viță cultivate, cu desemnuri de struguri și de frunze; *f*, modul de cultură a viței și costul lucrului; *g*, modul fabricării vinului și eventual al produselor derivate; *h*, producțiunea, valoarea ei; *i*, valoarea viilor; *j*, viile cele mai renumite; *k*, analiza mecanică și chimică a pământului din cel puțin trei vii de podgorie, cari se deosebesc mai mult una de alta, fie prin calitatea sau cantitatea produselor, fie prin natura pământului; *l*, analiza mustului fabricat din câte o singură specie de struguri; *m*, analiza musturilor fabricate de amestecuri de struguri, așa cum se face de ordinar prepararea lor în localitate; se vor analiza cel puțin musturile provenind din viile ale căror pământuri au fost analizate; *n*, analiza vinurilor din acele podgorii, analizându-se cel puțin vinurile din viile ale căror pământuri au fost analizate și pe cât posibil vinurile produse în aceeași vie în diferiți ani. Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 septembrie 1902.

Pentru rădicarea țărâniei. Am primit din București o broșură intitulată „Expunere de motive la proiectul de lege menit a fi prezentat corpurilor legiuitoare din inițiativa parlamentară despre mijloacele practice pentru rădicarea țărâniei“ de Ioan Popescu, profesor onorific etc. deputat de Tutova. Precum se știe, dl Popescu este originar din părțile Șomcutei. Iubirea sa de popor îl petrecu și în noua sa patrie, precum se vede și din broșura aceasta.

Din „Enciclopedia Română“, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de dr. C. Diaconovich, a părut un fascicul, al 12-lea, cuprindând articolele Dame-Doc, laolaltă mult peste 1000. Amintim în special biografiile rom. Damian, Dan, Danielescu, Daponte, Darabanth, Darachi, Darclée, Davila, Deș de Tămășel, Delavrancea, Demetrescu, Demetriescu, Densușianu, Depărățean, Despot Vodă, Desseanu, Diaconovici-Loga, Diaconu, Dima, Dimitrescu, Dimitriade, Dimitrovici, Dimitrovița, Dionisie, Djuvara, Dobra, etc., apoi dintre celelalte articole mai mari și mai importante: Demografia și Desinfectarea de dr. Felix, Dențițiunea, Diabetes și Difteria de Immerwoll, Digestiunea de Vaschide, Descendența și Distoama de dr. Leon, Divanurile ad-hoc de Floru, Districtele valachice de Traila, Dobrogea și Datoriile publice de Nacian, Diplomația de Lecca, Docuri de P. Radulescu, Dicționar de Tikin, etc. Dintre ilustrațiunii amintim un tablou al Diamantelor mai mari și podul de la Cernavoda. Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (deposiț general pentru România: E. Stock, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumerare: pentru un tom broșurat fl. 10.—, compactat fl. 11.60 (în România lei 25.—, resp. 28.50.) În deosebi amintim, că abonații, cari la timpul se au achitat numai prețul tom. I, au să trimită fără amănare și prețul tomului II, ca să li-se poată expedii fasciculele noii apărute.

O nouă foaie pedagogică. Comitetul central al Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din archidieceasa Blajului a hotărât să edea o foaie pedagogică, în Blaș, de două ori pe lună, cu prețul de 3 fl. pe an. Noua foaie va apăre în februarie, redactată de un comitet.

Schimbare redacțională. Rds. dn protosincol și director al seminariului din Arad, Augustin Hamsea, s'a retras de la redacțiunea foii „Biserică și școală“ din Arad, încredințându-se redacțiunea dlui dr. George Proca, profesor de teologie la seminariul de acolo.

Revista Pindul. A apărut la București o nouă revistă pentru Rmâni din Macedonia. Titlul acesteia este „Revista Pindul” și apare odată pe lună sub direcțiunea unui comitet. Cele mai multe lucrări publicate sînt semnate de dl Nuși Tullin, un tiner macedonian, care mai an a scris și în foaia noastră!

Gazeta Poporului, foaie agronomică pentru Bucovina, pe care o anunțăm în nr. trecut. abia a apărut, a și încetat, căci după cum spune redactorul dl profesor Grigorie Halig, încă n'a sosit timpul să se editeze în Bucovina pentru poporul român o foaie agronomică.

TEATRU.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul Societății, cu sediul în Brașov, a ținut la 14/16 decembrie ședință, la care au participat vicepresidentul Virgil Onițiu, secretarul Vasile Goldiș și cassarul Valeriu Bologa Obiectul de frunte al ședinței: s'a revidat și s'contrat cassa, catastifele de cassă și efectele depuse la „Albina”, aflându-se toate în cea mai perfectă ordine. Averea societății constă în ziua aceea din 124.817 fl. 96 cr. Din Abrud s'a scris comitetului, că timpul cel mai potrivit pentru adunarea generală ce are să se țină acolo, ar fi prima săptămână după Sănu-Petru, adică în 4/16 iulie, deci adunarea probabil se va întruni atunci.

O nouă piesă originală. La Teatrul Național din București se va juca în curînd o nouă piesă originală, intitulată „O căsnicie” comedie de moravuri de dl căpitan C. Ursachy. În această lucrare, care se va prezenta pentru prima oară în ziua de 14 ianuarie a. e., în beneficiul simpaticei artiste dna Ciucurescu, serie „Drapelul” autorul abordează una din chestiunile care trebură de mult să atragă luarea aminte a scriitorilor noștri și anume lipsa deseversită de pregătire ce se dă majorității fetelor noastre, mai ales din mica burghezie, pentru viața casnică în care aduc o concepțiune falsă asupra rolului ce au de îndeplinit ca soții și mame; ceea ce explică cu prisosință cauzele pentru cari cele mai multe din căsniciile moderne sînt atât de nenorocite și ca consecință atât de puțin trainice. Notăm de asemenea că în această piesă dl Grădișteanu a ținut să figureze numai artiști tineri, dându-le o bună ocazie de a se distinge.

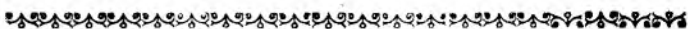
Concert și reprezentație teatrală în Brașovul-vechiu. Corul bisericii gr. or. române din Brașovul-vechiu, dirijat de dl profesor Timotei Popovici, a arangiat mercuri în 6/18 ianuarie, sub protecțiunea comitetului despărțimîntului brașovean al Asociațiunii o petrecere populară, precedată de un concert, în care s'au cântat compoziții de T. Popovici, apoi s'a jucat piesa „Medicul fără voie” comedie în 3 acte de Molière, tradusă în românește.

Reprezentație teatrală în Șinca-vechiă. Inteligența română din Șinca-vechiă va arangia duminică în 22 ianuarie n. reprezentație teatrală în sala școlii confesionale. Se vor juca piesele: „Rămășagul” proverb cu cântece într'un act de V. Alexandri și „Rusaliile” vodvil într'un act tot de V. Alexandri. Venitul curat e destinat în favorul școlii de acolo.

Opera română din București face din ce în ce progrese mai mari. De curînd s'a cântat „Lohengrin”, sublima compoziție a nemuritorului măestru Wagner. Publicul, serie „Drapelul”, eră cu totul transportat. A

avut momente de adevărat delicioasă. E frumos să asistăm la opera română. Afară de deliciul pe care îl simțim, ai și un sentiment de mândrie națională, încheie numitul diar.

Concert popular. *La Deva* s'a dat în 2/14 ianuarie un concert, compus din piese de chor, de Flondor, T. Popovici, Costescu și alții; apoi a urmat un dans.

C E E N O U.

Hymen. *Dl Aurel Ciortea*, profesor în Brașov, s'a logodit cu dșoara Maria Navrea, fiica dlui George Navrea. — *Dl dr. Ioan Gețe*, candidat de avocat în Arad, s'a fidanțat cu dșoara Livia Telescu, fiica dlui protopop gr. c. de acolo G. Telescu. — *Dl Nicolae Fleschin*, notar comunal, cu dșoara Victoria M. Ganea, se vor cunună la 17/29 ianuarie în Ferihaz. — *Dl Constantin Pepa*, forestier la comunitatea de avere a fostului regiment conf. bănățean nr. 13, s'a fidanțat cu dșoara Angela Coșariu, fiica dlui Nicolae Coșariu, asessor la sedria orfanală a comitatului Timiș. — *Dl Petru Costin*, învățător gr. or. în Morada, comitatul Arad, s'a logodit cu dșoara Emilia Veturia Micula, fiica preotului Micula din Ternoava. — *Dl Petru Popescu* din Reșița-montană și dșoara Silvia Bufan din Nicolinț se vor cunună duminică la Nicolinț.

Sciri personale. *Carmen Sylva* a fost numită membru onorar al Academiei de științe din Petersburg. — *Dl I. L. Caragiale* a făcut joii la Ateneul din București diverse lecturi literare.

Principele Ferdinand și principesa Maria a României au plecat mercuri la 6/18 ianuarie la Coburg spre a lua parte la serbările de familie ce se vor da acolo cu ocazia nunții de argint a părinților principesii Marele Duce și Marea ducesă de Saxa Coburg-Gotha.

Reuniunea femellor române din comitatul Hunedorii s'a ținut adunarea generală în Deva la 25 decembrie n. sub presiul dnei Elena Hossu-Longin n. Pop, care a pronunțat un discurs frumos. Apoi s'a cețit raportul comitetului despre activitatea acestuia, accentuând în deosebii succesul expoziției de industrie casnică, arangiată de Reuniune în Viena. Din raportul dnei casiere s'a constatat că fondul Reuniunii s'a urcat aproape la 4000 fl. În sfîrșit s'a ales noul comitet și anume: Președintă: Elena Hossu-Longin născută Pop. Vicepreședintă: Victoria Erdélyi născută Bărdosi. Cas-sară: Susana Ciatt născută Aldea. Controlă: Vilma Schuster născută Moldovan. Secretar: Anastasiu Demian. Bibliotecar: Alexandru Moldovan jun. Arhivar: Nicolae Muntean. Membre în comitet: Maria Moldovan, Aurelia Hossu născută Petco, Emilia Roman născută Papiu, Valeria Pop născută Cutean, Leonida Șerban născută Feier, Emilia Moldovan născută Herbay, Iulia Roșu născută Șuiaga, Valeria Moldovan născută Man, dșoara Ana Petco, toate din Deva; Maria Barițiu n. Bogorin, din Orăștie; Maria Oprea născută Adamoviciu, din Hunedoara; Elisabeta Dănilă născută Boldin, din Hunedoara; Maria Păcurariu născută Boldin, din Iliamurș; Anastasia Moldovan născută Petco, din Băița; Aurelia Demian, din Brad; Regina Dragomir născută Ciura, din Gurasada; Victoria Lesnican născută Trifan, din Dobra; Maria Gligor născută Mihailoviciu, din Baia-de-Criș; Victoria Popoviciu născută Vlad, Elena Popoviciu născută Barcian, Eugenia Sănzian născută Pop, toate din Hațeg. Ca bărbați de încredere: George Romanul, protopop gr. or.; George Ciatt, jude regesc

de tribunal; Francisc Hossu-Longin și dr. Alex. L. Hossu, avocați; Alexandru Moldovan sen., vicedirec-tor de bancă; Beniamin Pop, oficial comitatens.

Balul de anul nou al Curții din București. În ajunul anului nou s'a ținut în București obicinuitul bal al curții. Regele și regina au intrat în sala tronului la orele 10 și jumătate, fiind adunați membrii corpului diplomatic cu doamnele lor, ministrii cu doamnele, fostii ministri și înalții demnitari ai statului cu doamnele. Majestățile Lor au ținut cere, primind felicitările tuturor celor de față. Regele fiind indispus, după vr'un sfert de oră, s'a retras în apartamentele sale. Sala era splendid iluminată și privescătoarea fericească. În sală se mai aflau magistrații, funcționarii superiori, consiliul comunal, oficerii, cum și numeroși reprezentanți ai proprietății și ai comerțului. Princesesa Maria, indispusă, s'a retras înaintea supeului. La ora 1, regina, principele Ferdinand, urmași de membrii corpului diplomatic, de ministrii și de înalții demnitari s'a coborât în sala de mâncare pentru supeu. La orele 2 și jumătate balul s'a terminat.

Epilogul turburărilor de la academia de drept din Oradea-mare. Ministrul instrucțiunii publice Wlas-sits a eliminat din toate școlile superioare ungurești pe studentul în drept din Oradea-mare Lucian Bolcaș, pentru toastul ținut în societatea colegilor săi români la începutul anului școlar și în deosebi pentru participarea sa la congresul studentesc din Turin; tot odată a dispus, că ori ce diplomă ar dobândi eliminatul în străinătate, aceea nu va fi recunoscută în Ungaria. Aceasta sentință draconică a întrecut toate așteptările șoviniste, de aceea a fost primită cu mare entuziasm; era chiar vorba să se facă manifestații, dar apoi cei mai cumpătați le-au împedecat. Bolcaș a fost în anul al patrulea, aproape de a termina.

Cultura la sate. Sub acest titlu diarele bucureștene publică un circular al dlui Ioan Kalinderu, administratorul domeniilor coroanei din România, adresat agenților din domenii, prin care îi îndeamnă să înființeze la sate societăți culturale de citire, oferindu-le spre scopul acesta câte o sală bună și încăpătoare, mobile și încăl-dire, precum și cărți, cu timpul se vor clădi localuri anume. Asemenea îi îndeamnă să înființeze și coruri de elevi. Foloasele culturale ale acestor societăți, spune cercularul, sunt foarte mari, căci la țară pedeca principală a progresului luminilor e izolarea.

Chirotonire de arhiepiscop. Duminecă în 17/29 ianuarie se va chirotoni în biserica catedrală din Cernăuți I. P. C. Sa părintele archimandrit consistorial și vicar general dl Vladimir V. de Repta în arhiepiscopul al Rădăuților. Actul divin al chirotonirei îl va implini I. P. S. Sa mitropolitul și arhiepiscopul Bucovinei și al Dalmației Arcadie, cu episcopul sufragane din Zura dr. Nicodim Milaș, care sosește în Bucovina câteva zile înainte. Au trecut secole de când n'a văzut Bucovina chirotoniri de episcopi și liturgii pontificate în sobor episcopesc.

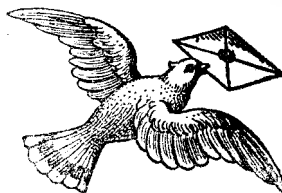
Româncă premiată la Paris. Dșoara dr. Mariette Pompilian, laureată a facultății de medicină din Paris, a obținut premiul de fiziologie, pe care Academia de științe din Paris îl decerne anual pentru cea mai bună lucrare.

Baluri. La Dobra în 10/22 ianuarie se va da un bal filantropic; în fruntea comitetului stau dnii: dr. L. Petric, Adam Lesnican, Iosif Criste, Nicolae Herbay, Valeriu Petrovici, Iosif Petrovici, Ioan Petrovici, Aurel Oprean și Ioan Comloși. — La Zerneșoș Reuniunea

femeilor române a dat joia în 19 ianuarie bal în sala edificiului școlar.

Au murit: *Svetoniū Petrovici*, paroc și vicar protopesc gr. or. în Sânmiclăușul-mare, la 8/20 decem-bre, în etate de 54 ani; *Ioan Oana*, comptabil la cassa de economii „Olteana“ din Viștea-de-jos; *Maria Iorga n. Grozavescu*, soția dlui Iosif Iorga în Lugos, la 1 ianuarie, în etate de 44 ani; *Danița Bucurovici* măritată dr. Nicolae Popovici, la Vêrșeș, în 2 ianuarie, în etate de 22 ani; *Alexandru A. Balș*, consul general al României în capitala Ungariei, la 1/13 ianuarie, în etate de 37 ani; înainte d'a fi numit în aceasta funcțiune s'a ocupat și cu gazetăria.

Poșta redacției.

Sibiū. Diletanții nicăiri nu se critică riguros, căci ei nu sunt artiști de profesiune. Cu atât mai puțin le putem căuta cusururile noi Români din aceasta monarhie, căci n'avem artiști de teatru și prin urmare trebuie să încurajăm pe cei ce urcă scena să ne dea câte o reprezentațiune. Tot ce putem admite față de ei este o binevoitoare observațiune. Critica d'ale e scrisă cu ciomagul.

Dlul A. P. Aveți dreptate. Cea mai veche revistă literară românească e „Familia“, atât dincoace, cât și dincolo de Carpați. Actualul proprietar-redactor a întemeiat-o. Și de atunci apare regulat.

Dl Al. C. în Bl. Cu plăcere Ț-am comunicat numele autorului, înse nici noi nu-l șcim. E din România.

Dlul E. Tr. în Or. E peste puțină ca un singur om să poată face toate. Iată adevărata cauză a tăcerii.

Călimdarul săptămânei.

Dumineca după Botez. Mateiu c. 4. v. 12-17; ev. inv 11; gl. 2.

Țiua sept.	Călimdarul vechi	Călimd. nou	Soarele
Duminecă	10. P. Grigorie Ep. Nisiei	22 Vincentiu	7 30 4 30
Luni	11. C. P. Teodosie	23 Logod. Mariei	7 29 4 31
Marti	12. Ma. Tatiana	24 Timoteu	7 28 4 32
Mercuri	13. Mii Ermil și Stratonie	25 Întor. lui Pav.	7 27 4 33
Joi	14. CC. PP. uciiși în Sin. și Rait	26 Policarp	7 26 4 34
Vineri	15. CC. PP. Pavel Tebe. Ioan	27 Ioan Chrisost	7 25 4 35
Sămbătă	16. Insh. cinst. Iant. al Ap. Pet.	28 Car. cel Mare	7 24 4 36

Proprietar, redactor răspundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDAS NR. 296 b.)

Oroloage americane de buzunar.

Cu garanța că nu-și perd culoarea de nickel, construcțiunea li e mai precisă și mai bună decât a celor mai scumpe.

Prețul unuia 3 fl.

Cu garanța până ce ține proviziunea.

Pentru acesta lanț argințit cu 60 cr.

Aparat de ras automat

Fox, veritabilă fabricațiune solingenă, premiat la mai multe expozițiuni, exercițiul nu-i necesariu. Tăierea exclusă. Muncă curată și comodă. Scutește de boală de piele. Durabil și cruțător de bani.

Bucata 3 fl.

Cuțitul din oțel cu *** iar celelalte părți din alpaca.

Un cuțit separat 1 fl.

Se poate comanda la

Alexandru Pollák comisionar principal
Budapesta V. ker. Kálmán-utza 11.

Colectanților li se trimite după 5 exemplare
1 gratuit. 14-26